[2022] 16 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 498

ਐਨ. ਰਾਜੇਂਦਰਨ

ਬਨਾਮ

ਐਸ. ਵੈਲੀ

(2012 ਦਾ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 3293)

ਫਰਵਰੀ 03, 2022

[ਕੇ.ਐਮ. ਜੋਸਫ ਅਤੇ ਹਰਿਸ਼ੀਕੇਸ਼ ਰਾਏ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955 – ਧਾਰਾ 13(1)(ਆਈਏ),15 – ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਐਕਟ, 1984 – ਧਾਰਾ 19, 20 – ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1963 – ਧਾਰਾ 29 – ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਦਾ ਟੁੱਟਣਾ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਵਿਆਹ ਭੰਗ ਕਰਨਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਘਰ ਵਾਪਸ ਆ ਗਿਆ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਲਾਕ ਪਟੀਸ਼ਨ - ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਤਲਾਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ - ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਤਹਿਤ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, 1984 ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਵਿਆਹ ਤੋੜਨ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਬਲ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲਿਆ ਸੀ - ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਅਜੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸੀ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਤੋੜਨ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਪਲਟ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕੋਈ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲ ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਸੀ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੀ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੀ - ਕੋਈ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਦੁਬਾਰਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਮਰ ਗਿਆ ਹੈ - ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਅਦਾਲਤ

ਆਯੋਜਿਤ: 1. ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤਾਂ (ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ) ਨਿਯਮ, 1996 ਦੇ ਨਿਯਮ 52 ਨੂੰ ਵੇਖਣ 'ਤੇ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਪੀਲ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਣਾਈ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਆਉਂਦਿਆਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 19 ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ

ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਉਕਤ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ 52 ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਥਿਰ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਗੈਰ-ਅੜਿੱਕੇ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਦਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਦਾਇਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 23] [515-ਸੀ-ਡੀ]

2. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 (3) ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤੱਥ ਦੇ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 29 (2) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟਸ ਐਕਟ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਭਾਰੀ ਅਹਿਸਾਸ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਸਥਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੁਲ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ। ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਐਕਟ ਨੂੰ ਸਮਕਾਲੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟਐਕਟ ਇੱਕ ਸਟੈਂਡਅਲੋਨ ਐਕਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਵਰਗੇ ਐਕਟਾਂ ਤੋਂ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟ ਸਥਾਪਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਨਾਲ ਪਤਾ ਚੱਲੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਬਾਰੇ ਬੋਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 29 ਦੇ ਨਾਲ ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 29(3) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ 'ਕਾਰਵਾਈ' ਸ਼ਬਦ ਅਸਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. [ਪੈਰਾ24] [515- ਈ - ਐੱਚ; 516- ਏ]

3. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਧਾਰਾ 20 ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਐਕਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਐਕਟ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਾ ਖਾਂਦੀ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੋਰ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਦੰਦਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਭਾਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣਾ ਹੈ।

ਪਰ ਧਾਰਾ 20 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਤੇ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 29 (2) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਇੱਕ ਵਾਰ ਧਾਰਾ 29 (2) ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟਐਕਟ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਧਾਰਾ 19 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀਮਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਿਆਦ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਰੇਲ ਗੱਡੀ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣਾ, ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਤੋਂ 24 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣਾ। ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਸੰਭਾਵਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਵੀ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਇਹ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਇਕ ਪਾਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 52 ਰਾਹੀਂ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਅਪੀਲ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਨੂੰ ਫਿਰੌਤੀ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਅਸਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਕ ਸਫਲ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਐਕਟ [ਪੈਰਾ 25][516-ਬੀ-ਈ]

4. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਅਤੇ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 29 (2) ਅਤੇ ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਅਸੰਤੁਲਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 20 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਉਲਟ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਪੀਲ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। [ਪੈਰਾ 26] [516- ਈ - ਐੱਫ]

5. 09.09.2004 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਪਲਟਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਅਪੀਲ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਪਣੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹੀ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 27][517- ਬੀ -ਡੀ]

6. ਉਕਤ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੱਚਾ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ,

ਇਹ ਇੱਕ ਅਸਫਲਤਾ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਵਜੋਂ ਸਹਿਵਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ। ਵਿਆਹ ਵਿਚ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਸੀ, ਉਹ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬੀਤਣ, ਨਵੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਅਲੋਪ ਹੋਣ ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਮੇਲ-ਮਿਲਾਪ ਦੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਸ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਮਰ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਿੰਦੂ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਜਬ ਰਿਸ਼ਤੇ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਸਬੰਧ ਮੁਰੰਮਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸੋਚੇਗੀ ਕਿ ਇਹ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਨਿਆਂ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰੇ। [ਪੈਰਾ 32][520- ਡੀ - ਜੀ]

ਲਤਾ ਕਾਮਤ ਬਨਾਮ ਵਿਲਾਸ (1989) 2 ਐਸਸੀਸੀ 613: [1989] 2 ਐਸਸੀਆਰ 137; *ਆਰ ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਆਰ ਸ਼ਮਤਾ* (2019) 9 ਐਸਸੀਸੀ 409: [2019] 12 ਐਸਸੀਆਰ 873; *ਮੁਨੀਸ਼ ਕੱਕੜ ਬਨਾਮ ਨਿਧੀ ਕੱਕੜ* (2020) 14 ਐਸਸੀਸੀ 657: [2019] 15 ਐਸਸੀਆਰ 169; *ਸ਼ਿਵਸ਼ੰਕਰਨ ਬਨਾਮ ਸੰਥੀਮੀਨਲ* (2021) ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 702 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ.

ਕੇਨਰਾ ਬੈਂਕ, ਬੰਬਈ ਬਨਾਮ ਵਾਰਡਨ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ (1952) ਬੋਮ 1083; *ਵਿਦਿਆਚਰਨ ਸ਼ੁਕਲਾ ਬਨਾਮ ਖੁਬਚੰਦ* (1964) ਏਆਈਆਰ 1099: [1964] ਐਸਸੀਆਰ 6 129; *ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਿਪਰਾ ਡੇ ਬਨਾਮ ਅਜੀਤ ਕੁਮਾਰ ਡੇ* ਏਆਈਆਰ 1988 ਕੈਲ 28; *ਕੁਟੀਮਾਲੂ ਬਨਾਮ ਸੁਬਰਾਮਨੀਅਨ* (1981) ਕੇਐਲਟੀ 602; *ਕੁੰਨਾਰਥ ਯੇਸੋਦਾ ਬਨਾਮ ਮਨਨਾਥਨਾਥ ਨਾਰਾਇਣਨ* ਏਆਈਆਰ 1985 ਕੇਰ 220; *ਚੰਦਰ ਦੇਵ ਬਨਾਮ ਰਾਣੀ ਬਾਲਾ* ਏਆਈਆਰ 1979 ਦਿੱਲੀ 22– ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

<u>ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ</u>

[1989] 2 ਐਸਸੀਆਰ. 137	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾਂ 19
[1964] 6 ਐਸਸੀਆਰ. 129	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾਂ 19
[2019] 15 ਐਸਸੀਆਰ. 169	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾਂ 30

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2012 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 3293.

ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 12.02.2010 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ 2004 ਦੇ ਸੀ.ਐਮ.ਏ. ਨੰਬਰ 3352 ਵਿੱਚ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਕੇਐਸ ਮਹਾਦੇਵਨ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਵਾਤੀ ਬਾਂਸਲ, ਵਰੁਣ ਮੁਦਗਲ, ਰੰਗਰਾਜਨ ਆਰ, ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ

ਗੌਤਮ ਨਾਰਾਇਣ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਸਮਿਤਾ ਸਿੰਘ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਵਕੀਲ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਕੇ.ਐਮ. ਜੋਸਫ, ਜੇ.

1. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 13 (1) (ਆਈਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਤੋੜਨ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਪਲਟ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

2. ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਕੇਐਸ ਮਹਾਦੇਵਨ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਗੌਤਮ ਨਾਰਾਇਣ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

3. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾ ਵਿਆਹ 29.08.1999 ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਅਤੇ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸਦੀ ਭੈਣ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਭਰਾ ਵਿਚਕਾਰ ਕੁਝ ਮਤਭੇਦ ਸਨ, ਜੋ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਭੈਣ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਘਰ ਵਾਪਸ ਆ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਕੇਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ 18.01.2000 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਘਰ ਵਾਪਸ ਆ ਗਿਆ। ਉਹ ਘਰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਉਸ 'ਤੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਤਲਾਕ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 05.03.2001 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟ ਨੇ 23.07.2004 ਦੇ ਆਪਣੇ ਫਰਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਐਕਟ, 1984 ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ 09.09.2004 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੇ 23.07.2004 ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 31.10.2004 ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਈ 2005 'ਚ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ 27.12.2004 ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਅਜੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ।

4. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਕੇਐਸ ਮਹਾਦੇਵਨ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣਗੇ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਲਟਣ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਆਹ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ।

ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਭੈਣ ਵਿਚਕਾਰ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਰਿਸ਼ਤਾ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਭੈਣ ਦਾ ਵਿਆਹ 24.05.1999 ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਭਰਾ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵਿਚਕਾਰ 29.08.1999 ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ। ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਭੈਣ ਵਿਚਕਾਰ ਤਣਾਅ ਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦੇਣਗੇ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪਰ ਉਸਨੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਗਈ ਸੀ, ਉਸਨੂੰ ਹੋਰ ਸਮਾਂ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਪੰਜ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ 03.02.2001 ਨੂੰ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਇਸ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਤੱਥ ਤੋਂ ਝਲਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਜੇ ਉਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜੇ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਭਾਬੀ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਰਿਸ਼ਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਇਸ ਖੋਜ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਇਸ ਖੋਜ ਨਾਲ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਤਣਾਅ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਰਿਸ਼ਤਾ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਕਦੇ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਇਹ ਖੋਜ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਤਿਆਰ ਸੀ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸੀ, ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਅਸਥਿਰ ਹੋਣ ਵਜੋਂ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਦਲੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸਿਰਫ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ.

5. ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਗਹਿਣੇ ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਲੈ ਜਾਣ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਖੋਜ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਕਲਪਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਬੂਤ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹਨ। ਦੋ ਵਿਚਾਰ ਸੰਭਵ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਦਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ 18.01.2000 ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ।

22 ਸਾਲ ਬੀਤ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਲੰਮਾ ਅਤੇ ਨਿਰੰਤਰ ਵਿਛੋੜਾ, ਵਿਆਹ ਅੱਜ ਤੱਕ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਲਪਨਾ ਹੈ. ਇਹ ਇੱਕ ਬੰਨ੍ਹ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਸਾਰਾ ਹੇਠਲਾ ਹਿੱਸਾ ਵਾਸ਼ਪੀਕਰਨ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸੀ। ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਡਿਕਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ 90 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਵਿੰਗਾਂ 'ਤੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦਲੀਲ ਦੇਣਗੇ ਕਿ ਇਹ ਖੋਜ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 29(3) ਦੇ ਦੰਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੋਡ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਧਾਰਾ 20 ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਜੋ ਐਲਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 20 ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਹ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦੇਣਗੇ ਕਿ ਧਾਰਾ 19(1) ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਅਮਲ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਬਣਨਗੀਆਂ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਪਰ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 19(1) ਦੀ ਸਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਖੋਹ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਹ ਧਾਰਾ 19(1) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੰਭਾਵਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 19 ਵਿੱਚ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਦਲੀਲ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 29(3) 'ਤੇ ਗਲਤ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਤਲਾਕ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਧਾਰਾ 29(3) ਦੀ ਚਾਰ ਕੰਧਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਦਲੀਲ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 29(3) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਹ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਲਤਾ ਕਾਮਤ ਬਨਾਮ ਵਿਲਾਸ 1 ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 28 ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟਜ਼ ਐਕਟ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 19 ਅਤੇ 20 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅੰਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 29(3) ਵਿੱਚ 'ਕਾਰਵਾਈ' ਸ਼ਬਦ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

---

[1] 1989 (2) ਐਸਸੀਸੀ 613

ਉਹ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਪੀਲ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਕੇ.ਐਸ. ਮਹਾਦੇਵਨ, ਐਲ.ਡੀ. ਵਕੀਲ ਅਨੁਸਾਰ "ਪੇਸ਼" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਿਰਪੱਖ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਫਾਈਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ "ਪੇਸ਼" ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਬਲਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅੱਗੇ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪੀਲ 09.09.2004 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਡਿਕਰੀ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ 30.08.2004 ਨੂੰ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਅਪੀਲ ਤਿਆਰ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਤੁਰੰਤ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 30.01.2004 ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲਿਆ, ਉਸਨੇ 01.11.2004 ਨੂੰ ਰੋਕ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਨੇ 18.11.2004 ਨੂੰ ਰੋਕ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਰੋਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਫਰਮਾਨ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਕਦੋਂ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ. ਇਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

6. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਗੌਤਮ ਨਾਰਾਇਣ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਵਿਆਹ ਤੋੜਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ, ਉਹ ਗਰਭਵਤੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਘਰ ਚਲੀ ਗਈ। ਗਰਭਅਵਸਥਾ ਇੱਕ ਸੁਚਾਰੂ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਸੀ. ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਉਸ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਘਰ ਰਹਿਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਵਿਆਹੁਤਾ ਬੰਧਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਝੁਕਾਅ ਦੀ ਘਾਟ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮਿਆਰ ਦੇ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨਗੇ। ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਆਪਕ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੈ। ਉਹ ਇੱਕ ਅਧਿਆਪਕ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਹੈ। ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੇਟੇ ਵਿੱਚ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਲਈ ਹੈ। ਉਹ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 29(3) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਵਾਲ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਧਾਰਾ 29(2) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਧਾਰਾ 29(2) ਹੈ ਜੋ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਧਾਰਾ 29 (3) ਵਿੱਚ 'ਕਾਰਵਾਈ' ਸ਼ਬਦ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਰਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਅਸਲ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ।

7. ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਵਿੱਚ "ਪੇਸ਼" ਸ਼ਬਦ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਬਾਰੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਅੱਗੇ ਦੱਸੇਗਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਨਾਪਾਕ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਲਈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਨੇ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਹੈ।

8. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਪਲਟਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਵਰਣਨ ਕਰਨਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਮੋਢਿਆਂ 'ਤੇ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਸਹੀ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ. ਇਹ ਵਿਆਹ 29.09.1999 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਗਰਭਵਤੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ 18.01.2000 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਹੁਰੇ ਘਰ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋ ਗਈ। ਬੱਚੇ ਦਾ ਜਨਮ 29.08.2000 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਫਰਵਰੀ, 2001 ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

9. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਜਿਸ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 05.03.2001 ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਆਹ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦੋ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਬੇਰਹਿਮੀ ਵਿੱਚ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਬੇਰਹਿਮੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਪਰ ਸਾਡਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਪਦੰਡ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਕੇਸ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਆਧਾਰ ਦੇ ਸੀ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪੀਡਬਲਯੂ -1 ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਗਵਾਹੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਗਵਾਹੀ ਆਰਡਬਲਯੂ -1 ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਏ -1 ਅਤੇ ਏ -2 ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਥਿਤ ਬੇਰਹਿਮੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਚਾਨਣਾ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਭੈਣ ਵਿਚਕਾਰ ਅਖੌਤੀ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਭੈਣ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਤਾਰੀਖ, ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੈ, ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਤਣਾਅ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਪਹਿਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇਗਾ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਵਜੋਂ ਬਣਾਉਣਾ ਸਾਡੀ ਸਮਝ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਾਡੇ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਹਾਲਾਤ ਜਾਂ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਹਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਅਤੇ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਬੇਰਹਿਮੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਦਾਹਰਣ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਾਪਸ ਨਾ ਆਉਣ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਗਰਭਵਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਘਰ ਜਾਣਾ ਪਿਆ। ਇਹ ਕੁਦਰਤੀ ਸੀ। ਗਰਭਅਵਸਥਾ ਇੱਕ ਸੁਚਾਰੂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇ ਪਤਨੀ ਨੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਘਰ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸਮਾਂ ਰਹਿਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਡੀ ਸਮਝ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਵੇਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਭੱਜਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤਲਾਕ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ 03.02.2001 ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕਥਿਤ ਧਮਕੀ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਿ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਆਮ ਟੁੱਟ-ਭੱਜ ਵਜੋਂ ਵਰਣਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਵਿਆਹਾਂ ਲਈ ਆਮ ਗੱਲ ਹੈ, ਜੇ ਸਾਰੇ ਨਹੀਂ। ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

10. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਗਲੀ ਦਲੀਲ ਕਿ ਧਾਰਾ 15 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 31.10.2004 ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲਿਆ ਹੈ, ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ। ਅਪੀਲ 09.09.2004 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ, ਇਹ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 23.07.2004 ਨੂੰ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ 31.07.2004 ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਏ ਗਏ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ 19.08.2004 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ 30.08.2004 ਨੂੰ ਰੋਕ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਅਪੀਲ 01.09.2004 ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਪੀਲ ਸਿਰਫ 09.09.2004 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਏ ਗਏ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪੀਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਏ ਗਏ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ.

ਜੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਨਾਹ ਲੈਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਪੀਲ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਵੇਗਾ।

11. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

> "ਜਦੋਂ ਤਲਾਕ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ, ਜੇ ਅਪੀਲ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਅਪੀਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਆਹ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਲਈ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਵੇਗਾ।

12. ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

> "(1) ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1908 (1908 ਦਾ 5) ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 (1974 ਦਾ 2) ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹਰ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੋਵਾਂ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
>
> (2) ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਫਰਮਾਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ 2 [ਜਾਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 (1974 ਦਾ 2) ਦੇ ਅਧਿਆਇ IX ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ):
>
> ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤਾਂ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1991 (1991 ਦਾ 59) ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੈਂਡਿੰਗ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 (1974 ਦਾ 2) ਦੇ ਚੈਪਟਰ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
>
> (3) ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਹਰੇਕ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
>
> [(4) ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਾਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੇ ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਦੀ ਹੈ

1973 (1974 ਦਾ 2) ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ, ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਜਾਂ ਉਚਿਤਤਾ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਇੱਕ ਵਾਰਤਾਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਨਿਯਮਿਤਤਾ ਬਾਰੇ।

[(5)] ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਫਰਮਾਨ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੋਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

13. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਵੱਲ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"ਇਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਧਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣਗੀਆਂ।

14. ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਦੂਜਾ ਸਮੂਹ ਜਿਸ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 29 ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

(1) ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਇੰਡੀਅਨ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ, 1872 (1872 ਦਾ 9) ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ।

(2) ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ, ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 3 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਮਿਆਦ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਕਿਸੇ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਅਰਜ਼ੀ, ਧਾਰਾ 4 ਤੋਂ 24 (ਸ਼ਾਮਲ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਦੋਂ ਤੱਕ, ਅਤੇ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(3) ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਤਲਾਕ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

(4) ਧਾਰਾ 25 ਅਤੇ 26 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 2 ਵਿੱਚ "ਆਸਾਨੀ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਇੰਡੀਅਨ ਈਜ਼ ਐਕਟ, 1882 (1882 ਦਾ 5) ਨੂੰ ਫਿਲਹਾਲ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

15. ਇਕ ਪਾਸੇ, ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਐਕਟ, ਅਰਥਾਤ, ਧਾਰਾ 19, ਧਾਰਾ 29 (3) ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 29 (3) ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ.

ਕਿਉਂਕਿ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਏ ਗਏ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

16. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦਲੀਲ ਦੇਣਗੇ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 29 (2) ਹੈ ਜੋ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ. ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਹਿਯੋਗੀ ਦਲੀਲ ਜਿਸ ਵੱਲ ਸਾਨੂੰ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਭਾਵੇਂ 09.09.2004 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ 09.09.2004 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

17. ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1908 ਦੇ ਤਹਿਤ ਧਾਰਾ 29 (3) ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਅਵਤਾਰ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

> (3) ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਭਾਰਤੀ ਤਲਾਕ ਐਕਟ (1869 ਦਾ 4) ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

18. ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦੀ ਕੋਈ ਮਿਆਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਭਾਰਤੀ ਤਲਾਕ ਐਕਟ, 1869 ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਲਾਕ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1908 ਬਾਰੇ ਲਾਅ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਤੀਜੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਲੋੜ ਬਾਰੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ।

> "ਪੈਰਾ 60. ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਇਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਤਲਾਕ ਐਕਟ, 1869 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਪਾਰਸੀ ਮੈਰਿਜ ਐਂਡ ਤਲਾਕ ਐਕਟ ਅਤੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਵਰਗੇ ਹੋਰ ਐਕਟ ਵੀ ਹਨ, ਜੋ ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਤਲਾਕ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹਨ। ਤਲਾਕ ਐਕਟ, 1869 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਐਕਟਾਂ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਐਕਟਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦਾ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਐਕਟਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

19. ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਵਿਆਹ ਕਨੂੰਨਾਂ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ, ਬੇਲੋੜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 28 ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹੇਠ, ਲਤਾ ਕਾਮਤ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ, ਸਾਨੂੰ ਸਿਰਫ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਰਾ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ:

> "12. ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਪਰ ਇਹ ਸਿਰਫ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 28 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ 28 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸੀਮਾ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 29 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਧਾਰਾ 4 ਤੋਂ 24 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ।

ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਤੋਂ 24 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 28 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 12 ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਫੈਸਲੇ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣਾ ਪਏਗਾ। ਚੰਦਰ ਦੇਵ ਚੱਢਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ: (ਏਆਈਆਰ ਪੰਨਾ 24-25)

ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਇਹ "ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ" ਅਪੀਲ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ" ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ. ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ 30 ਦਿਨ ਹੈ। ਇਹ ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਸਮਾਂ ਹੈ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵੱਲ ਮੁੜਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫਰਮਾਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 29 (2) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ "ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼" ਦੀ ਪਰਖ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀਆਂ ਕਰਕੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਦੇਖੋ, ਕੇਨਰਾ ਬੈਂਕ, ਬੰਬਈ ਬਨਾਮ ਵਾਰਡਨ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬੰਬਈ, ਏਆਈਆਰ 19 ਬੀਓਐਮ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਦਿਆਚਰਨ ਸ਼ੁਕਲਾ ਬਨਾਮ ਖੁਬਚੰਦ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ।

ਇਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਟੈਸਟ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਐਸਐਸ, 3, 4 ਤੋਂ 24, ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1963 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਤੁਰੰਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫਰਮਾਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਕੋਲ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 12 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਪੀਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫਰਮਾਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਏ ਗਏ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 (2) ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਤਿੰਨਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਡਿਕਰੀ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਾਂ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਿਪਰਾ ਡੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਕਾਂਤੀਬਾਈ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਐਮਪੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ।

20. ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ *ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਿਪਰਾ ਡੇ ਬਨਾਮ ਅਜੀਤ ਕੁਮਾਰ ਡੇ*[2] ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 29 (3) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਤਬਦੀਲੀ ਦਾ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਆਹੁਤਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ 'ਕਾਰਵਾਈ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ ਜੋ ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1908 ਦੀ ਧਾਰਾ 29 (3) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। 1908 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 29 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਸੀ ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਤਲਾਕ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਤਰਕ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਭਾਅ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ, ਤਲਾਕ, ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਵਰਗੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਮਾਮਲੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ. ਇਹ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਉਹ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਆਹ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਆਹ ਐਕਟ, ਅਤੇ ਪਾਰਸੀ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਮੂਲ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਅਪੀਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਧਿਰਾਂ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦੀ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਿਆਂਇਕ ਦਰਜੇਬੰਦੀ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਦੇ ਬਿੰਦੂ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਤਤਾ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਚਤਤਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਧਾਰਾ 29 (3) ਵਿੱਚ "ਕਾਰਵਾਈ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ.

21. ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 29 (3) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਸੈਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, "ਕਾਰਵਾਈ" ਸ਼ਬਦ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ.

---

[2]ਏਆਈਆਰ 1988 ਕਲਕੱਤਾ 28

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 29 (3) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਅਸਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਸੀਂ ਦੇਖਾਂਗੇ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲੇ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਸੀ, ਕਿ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3,4,5,12,13,29, 30 ਅਤੇ 31 ਵਿੱਚ, 'ਅਪੀਲ' ਸ਼ਬਦ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 29 ਵਿਚ ਹੀ, ਜੋ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਹੈ, ਧਾਰਾ 29 (2) ਇਕ ਪਾਸੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਅਪੀਲ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 29 (3) ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ 'ਕਾਰਵਾਈ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, "ਕਾਰਵਾਈ" ਸ਼ਬਦ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਕਾਰਵਾਈ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਕਾਰਵਾਈ। ਦਰਅਸਲ, ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ *ਕੁਟੀਮਾਲੂ ਬਨਾਮ ਸੁਬਰਾਮੋਨੀਅਨ*[3] ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਪੂਰੇ ਬੈਂਚ ਨੇ *ਕੁੰਨਾਰਥ ਯੇਸੋਦਾ ਬਨਾਮ ਮਨਨਾਥਨਾਥ ਨਾਰਾਇਣਨ*[4] ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਪੂਰੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ:

> "16. ਦੂਜੀ ਦਲੀਲ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 29 (3) ਵਿੱਚ "ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ" ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੁਟੀਮਾਲੂ ਬਨਾਮ ਕੁਟੀਮਾਲੂ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਚੰਦਰ ਦੇਵ ਬਨਾਮ ਰਾਣੀ ਬਾਲਾ, ਏਆਈਆਰ 1979 ਦਿੱਲੀ 22 ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਧਾਰਾ 29 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਾਬੰਦੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ, ਜੋ ਦੋਵੇਂ ਮੂਲ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀਆਂ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਪੀਲਾਂ ਤੱਕ। ਅਸੀਂ 1981 ਵਿੱਚ ਕੇਰ ਐਲਟੀ 602: (ਏਆਈਆਰ 1981 ਐਨਓਸੀ 221) ਵਿੱਚ ਬਾਲਾਗੰਗਾਧਰਨ ਨਾਇਰ, ਜੇ ਦੇ ਤਰਕ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।
>
> 17. ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਦਲੀਲ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਤਲਾਕ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਡਿਕਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਡਿਕਰੀ ਪਾਸ ਹੋਣ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 30 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਬੰਦ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

---

[3] 1981 ਕੇਐੱਲਟੀ 602

[4] ਏਆਈਆਰ 1985 ਕੇਰ 220

ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਸਿਰਫ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਲਈ ਕੁਝ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਤਲਾਕ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਤੱਕ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਜੇ ਅਪੀਲ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਜੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ, 1897 ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਦਫਤਰ ਬੰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਮੇਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਵੀ 30 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ 15, ਇਸ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ, ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਤਲਾਕ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਠੀਕ 30 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ.

18. ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 (4) 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਹਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਤਲਾਕ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਹਰੇਕ ਧਿਰ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਮੁਫਤ ਦੇਵੇਗੀ।"

ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਬਿਨੈਕਾਰ ਮੁਫਤ ਕਾਪੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਲੱਗਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 363 (1) ਵੱਲ ਵੀ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ:

ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ, ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ, ਉਸਨੂੰ ਮੁਫਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਸਿਰਫ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ; ਪਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਕਾਪੀ ਡਿਲੀਵਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 23 (4) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਾਉਂਦੀ ਕਿ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

22. ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰਾ 18 ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਕੇ.ਐਸ. ਮਹਾਦੇਵਨ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਜਿੱਠਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਮੁਫਤ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਦੁਬਾਰਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟ (ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ) ਨਿਯਮ, 1996 ਦਾ ਨਿਯਮ 52 ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

> ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 (1) ਤਹਿਤ ਹਰੇਕ ਅਪੀਲ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕ ਕਾਪੀ ਵੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਸੀ।

23. ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਪੀਲ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਣਾਈ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਆਉਂਦਿਆਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 19 ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਉਕਤ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ 52 ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਥਿਰ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ, ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟਸ ਐਕਟ। ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਗੈਰ-ਅੜਿੱਕੇ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਦਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਦਾਇਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

24. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 (3) ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤੱਥ ਦੇ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 29 (2) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟਐਕਟ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਭਾਰੀ ਅਹਿਸਾਸ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਸਥਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੁਲ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ। ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਐਕਟ ਨੂੰ ਸਮਕਾਲੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟਐਕਟ ਇੱਕ ਸਟੈਂਡਅਲੋਨ ਐਕਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਵਰਗੇ ਐਕਟਾਂ ਤੋਂ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟ ਸਥਾਪਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਨਾਲ ਪਤਾ ਚੱਲੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਬਾਰੇ ਬੋਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 29 ਦੇ ਨਾਲ ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ |

ਇਹ ਵੀ ਸਾਡੀ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 29 (3) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ 'ਕਾਰਵਾਈ' ਸ਼ਬਦ ਮੂਲ ਕਾਰਵਾਈ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

25. ਸਾਨੂੰ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਧਾਰਾ 20 ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਐਕਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਐਕਟ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਾ ਖਾਂਦੀ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੋਰ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਦੰਦਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਭਾਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣਾ ਹੈ। ਪਰ ਧਾਰਾ 20 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਤੇ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 29 (2) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਧਾਰਾ 29 (2) ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟਐਕਟ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਧਾਰਾ 19 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀਮਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਿਆਦ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਰੇਲ ਗੱਡੀ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣਾ, ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਤੋਂ 24 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣਾ। ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਸੰਭਾਵਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਵੀ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਇਹ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਇਕ ਪਾਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 52 ਰਾਹੀਂ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਅਪੀਲ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਨੂੰ ਫਿਰੌਤੀ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਅਸਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਕ ਸਫਲ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਐਕਟ।

26. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਅਤੇ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 29 (2) ਅਤੇ ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਅਸੰਤੁਲਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 20 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਣਗੀਆਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਪੀਲ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

27. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸ਼੍ਰੀ ਕੇ.ਐਸ.ਮਹਾਦੇਵਨ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅੱਗੇ ਦੀ ਦਲੀਲ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ 09.09.2004 ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਪੀਲ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ "ਤਰਜੀਹ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 15 ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ "ਪੇਸ਼" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ. ਧਾਰਾ 15 ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਅਸਫਲ ਧਿਰ ਦੇ ਉਸ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਲਤਾ ਕਾਮਤ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਧਾਰਾ 15 ਵਿੱਚ "ਭੰਗ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਇਸਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ, ਜੇ ਅਸਫਲ ਧਿਰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਕਿ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਪੱਖ 'ਤੇ ਆਵੇ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਆਧਾਰ ਦੇ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ 09.09.2004 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਪਲਟਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਮਨਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਅਪੀਲ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹੀ ਸੀ।

28. ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਅਜੇ ਵੀ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਦਾ ਅੰਤ ਇਹ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ 18.01.2000 ਤੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਹਿ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, 22 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ. ਕੀ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਨਿਖੇਧੀ ਤੋਂ ਪਰੇ ਲੱਗਦਾ ਹੈ? ਜੇ ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸੁਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਿੱਥੇ ਧਿਰਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਪਤੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਵਜੋਂ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ, ਤੀਜੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੇ 25.02.2004 ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਦੂਜੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦ੍ਰਿਸ਼ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਪੇਸ਼ੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਵਿਆਹ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦੂਜੇ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਬੇਟੇ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਸੀ।

29. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਿਆਂ ਪਹੁੰਚਸਕੇ। ਜੋ ਮਨ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਵਿਆਹ ਦੇ ਨਾ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦਾ ਸੰਕਲਪ।

ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਲਾਅ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਆਈਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਈ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 142 ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਟੁੱਟਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ, ਸਾਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾਈ। ਉਹ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਨਾਂ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਹੈ। ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤਿਆਰ ਅਤੇ ਤਿਆਰ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਪਾਏ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਧਾਰਾ 142 ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਗਾਊਂ ਟਿੱਪਣੀ ਵਜੋਂ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਸੰਭਵ ਟੁੱਟਣ ਦੁਆਰਾ ਟੁੱਟਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹਨ। ਪਰ ਫਿਰ ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਸਵਾਲ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਦੁਬਾਰਾ, ਰੇਸ ਇੰਟੀਗ੍ਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ. ਅਸੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਆਰ. ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਆਰ. ਸ਼ਮੀਥਾ[5] ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

> "7. ਹੁਣ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਪਤਨੀ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਵੀ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਵਿਆਹ ਟੁੱਟ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ, ਉਪਰੋਕਤ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਤਲਾਕ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਤਲਾਕ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਿਰਫ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਧਿਰ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ, ਤਾਂ ਹੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਵੀ ਵਿੱਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੁੱਖ ਨਾ ਝੱਲਣਾ ਪਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੂਜਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਾ ਹੋਣਾ ਪਵੇ।

---

[5] (2019) 9 ਐਸਸੀਸੀ 409

30. ਅਸੀਂ *ਮੁਨੀਸ਼ ਕੱਕੜ ਬਨਾਮ ਨਿਧੀ ਕੱਕੜ*[6] ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

> "18. ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਕੋਈ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ, ਅਸਲ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਇੱਛਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਿਰਫ ਕੈੜੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਅਤੇ ਗੁੱਸਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੁੱਸਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਤਲਾਕ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ "ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ" ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾ ਦੇਵੇ, ਇਹ ਭੁੱਲ ਜਾਵੇ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਿਹਤਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਿਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਨੂੰਨ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਤੋਂ ਝਲਕਦਾ ਹੈ।

31. ਅਸੀਂ *ਸ਼ਿਵਸ਼ੰਕਰਨ ਬਨਾਮ ਸੰਥੀਮੀਨਲ*[7] ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

> 19. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਹ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਵਿਆਹ ਕਦੇ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਲਗਭਗ 20 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵਿਆਹ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਵੱਖ ਰਹਿ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਵਿਆਹ ਦੇ 6 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲਿਆ, ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ 5 ਸਾਲ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਬਿਤਾਏ ਗਏ। ਤਲਾਕ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਵਿਆਹ ਹੋਇਆ। ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਅਸਫਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।
>
> 20. ਜਿਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਅਸੀਂ ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀਆਂ ਇਹ ਨਿਰੰਤਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਵਜੋਂ ਪੈਦਾ ਨਾ ਹੋਈ ਹੋਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਵਹਾਰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਏਕਤਾ ਦੇ ਟੁੱਟਣ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਆਹ ਦੇ ਟੁੱਟਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਏਕੀਕਰਣ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਟੁੱਟਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਵੇਗਾ. ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲਗਾਤਾਰ ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਇਕ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਆਪਣੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ 5 ਸਾਲ ਬਿਤਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਤਲਾਕ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਵਿਆਹ, 6 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ 6 ਸਾਲ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਚਰਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ.

---

[6] (2020) 14 ਐਸਸੀਸੀ 657

[7] 2021 ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 702

21. ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਟੁੱਟਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਦੋਵੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਤਲਾਕ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਦੇਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੋਣਗੇ।

22. ਇਸ ਲਈ ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਨਾ ਸਿਰਫ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜਾਵਾਂ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 (1) (ਆਈ-ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵੀ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

32. ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ. ਇੱਕ ਵਿਆਹ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜੋ 31.10.2004 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੱਚਾ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਇਕ ਅਸਫਲਤਾ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਵਜੋਂ ਸਹਿ-ਵਸਨੀਕ ਹੋਣ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ। ਵਿਆਹ ਵਿਚ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਸੀ, ਉਹ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬੀਤਣ, ਨਵੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਅਲੋਪ ਹੋਣ ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਮੇਲ-ਮਿਲਾਪ ਦੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਸ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਮਰ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਿੰਦੂ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਵਾਜਬ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧ ਮੁਰੰਮਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਸੋਚਾਂਗੇ ਕਿ ਇਹ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਨਿਆਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

33. ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਸਾਡੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੈ ਪਰ ਜੋ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਸਾਡੇ ਲਈ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਰਸਤਾ ਮੰਨਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

34. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਇਸ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅੱਜ ਤੋਂ ਅੱਠ ਹਫਤਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਡਿਮਾਂਡ ਡਰਾਫਟ ਰਾਹੀਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ 20,000,00/- ਰੁਪਏ (ਵੀਹ ਲੱਖ ਰੁਪਏ) ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਪੱਖਪਾਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਸਾਰ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ 7000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇਗਾ।

35. ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਅਮਰੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।
(ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ: ਇਰਮ ਜਾਨ, ਐਲਸੀਆਰਏ)

ਬੇਦਾਅਵਾ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ/ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ/ ਨਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Yadwinder Singh
Enrl. No. P/956/2016